

ARNHEMISCHE COURANT.

Zaterdag

den 7 Februarij.

FRANKFORT, den 3^{den} Februarij.

Uit Weenen wordt den 26^{den} Januarij gemeld, dat aldaar twee Turksche staf-officieren van Odessa waren aangekomen, die bij Varna krijsgeslagen waren, en van den Keizer, daar zij geboren Engelenaren zijn, de vrijheid verkregen om over Triest naar Alexandrië te gaan. Deze vreemdelingen trokken, wegens hunne kleederdragt, de algemeene opmerkzaamheid tot zich; zij zyn in de volgende week hooftreis voortzetten. Bij hun ontslag van de gevangenschap zonden zij twee geschenken van Zijne Majesteit Keizer *Nikolaas* ontvangen hebben.

— Een brief uit Odessa, van den 19^{den} Januarij, behekst het volgende: — « Men heeft waargenomen, dat sedert eenigen tijd de admiraliteit zinnig zich in betrekking met Konstantinopel heeft gesteld, en gelooft, dat er onderhandelingen aangeknoopt zijn, die volgens sommigen, het herstel van den vrede, volgens anderen, enkel de uitwisseling van krijsgeslagenen ten onderwerp hebben. Het harde lot der Russische krijsgeslagenen op de eilanden der Zee van Marimora, waar zij van het noodwendigste ontbloot, nauwelijks geneeskundige hulp verkrijgen kunnen, heeft, zoo het schijnt, onze regering bewogen, bij de Porte voorstellen tot uitwisseling der gevangenen te doen, en de niet Konstantinopel aangeknoopte betrekkingen zullen zich wel uitsluitend daartoe bepalen. De Porte, welke aanvankelijk van eene zoodanige uitwisseling niets hooren wilde, ofschoon zij slechts 3000 Russische gevangenen heeft, terwijl 10,000 Turken in onze handen zijn, schijnt eindelijk besloten te hebben, in de voorstellen van onze regering, welke door de Oostenrijksche en Deensche gezanten te Konstantinopel ondersteund werden, te treden, en de uitwisseling zal misschien binnen kort plaats hebben. Reeds hebben de Turksche krijsgeslagenen, die naar het binnenland vervoerd werden, halt gemaakt, en het tot uitwisseling bestemde getal zal waarschijnlijk herwaarts gebragt, en naar Konstantinopel ingescheept worden. Men

onderzoekende, den wensch geuit hebben om in Rusland te blijven. De regering schijnt echter niet voornemens te zijn eenen uitwas van bevolking te zoeken door lieden, die geen ander handwerk dan den ruwe wapenhandel hebben, en geen lust tot landbouw of enig ander bedrijf toonen. — Volgens berichten uit Florence, van den 26^{den} Januarij, heet aldaar het gerucht, dat de heilige vader, *Pius*, tegen het einde van April eene reis naar Duitschland zal doen, om, volgens raad der geneesheeren, tot herstel zijner gezondheid de baden van Karlsbad in Bohemen te gebruiken. Daar het den 16^{den} Mei het eeuwfeest van den heiligen *Johann von Nepomuk* te Praag gevierd wordt, gelooft men, dat Zijne Heiligheid wellicht deze gelegenheid zal waarnemen, om den heiligen martelaar zijne Indië te gaan bewijzen.

LONDEN, den 30sten Januarij.

Men zegt, dat er bij de ministers beradslaagd wordt over maatregelen betrekkelijk de zaak der katholieken. — Volgens brieven van lord *Heytesbury* uit Petersburg, van den 10^{den} Januarij, liep aldaar mede het gerucht, dat de Porte gezind was om te onderhandelen.

Het *Morning-Journal* meldt, dat er, volgens de jongste tijdingen uit Konstantinopel, onlangs eene conferentie tusschen den reis-effendi en den Nederlandschen gezant heeft plaats gehad. De Nederlandsche gezant had te kennen gegeven, dat de Keizer van Rusland nog gezind was om met de Porte op redelijke voorwaarden schikkingen te maken, en de laatste mogelijkheid schenen wel genegen te zijn om eenen gevolmagtigde te zenden, naar zoodanige plaats, als door de verbondene mogendheden zou worden bepaald.

In de dagbladen vindt men de volgende opgave van personen, die in en bij Lissabon in gevangenis zijn: In het gevangenis van St. Georges: 150 officieren en 300 burgers en soldaten; in de oude gevangenis 350; in de districts gevangenis 850; in de kerkelijke gevangenis 200; in de gevangenis van St. Juli: 1200; in de torens van St. Juli: 1200; in de gevangenis van Cascaes en Peniche: 1200; in de gevangenis van de schepen 940; te zamen 5640.

Onder dit getal zijn niet begrepen 500 ongelakkigen, die onlangs van de zee kust naar Abrantes zijn vervoerd.

— Volgens berichten van den Engelschen consul te Lissabon, van den 17^{den} dezer, is don *Miguel* genoegzaam hersteld.

— Een brief uit Madrid van den 12^{den} Januarij behekst het volgendes: —

De ridder *de Lima*, zaakgelaste van Portugal onder de constitutionele regering, was sedert de overvelding van don *Miguel* te Madrid gebleef; maar het Spaansche hof heeft hem nooit als zaakgelaste van Brazilië willen erkennen. Toen de heer *de Lima* voor eenige dagen van deze regering het vredes-traktaat tusschen Brazilië en Buenos-Aijres ontving, begaf hij zich naar het bureau van buitenlandse zaken om hetzelfde aan den minister mede te deelen. Deze verzocht hem, zich naar den Koning te begeven; maar *de Lima* ontving hem met veel en het zich zeer harde woorden ontrent door *Pedro* ontvallen.

PARYS, den 2^{den} Februarij.

De begrafenis van *Barras* heeft gisteren plaats gehad. Zijn lijk is op het kerkhof van *P. LaChaise* ter aarde besteld. Een groot aantal vrienden van den overledene hebben de begrafenis bijgewoond, en twee honderd armen, aan welke hij 1000 franken had gemaakt; bevonden zich achter den lijkstoel. Twee aanspraken zijn bij zijn graf gedaan; de eene door den heer *Hortensius Saint-Albin*, de andere door den heer *Pieter Grand*, advocaat bij het Koninklijke gerechtshof.

— Men heeft, volgens de dagbladen, weder een boekje te verwachten van een nieuw mirakel, dat dezer dagen gebeurd is. In het departement de *Orne* heeft namelijk de sohn van een oud bestje den eigenaar van een hooek weideland, die voor eenen weg moest in bezit genomen worden, geene rust gelaten tot dat hij daar een steenen kruis heeft laten planten, juist zoo groot als zij het met lichtstralen ter diër plaats voorgeteekend had.

— De drie ambassadeurs zijn te Napels aangekomen. De heer *Stratford Canning* was er reeds den 14^{den} Januarij, de graaf *Oullentrot* is den 16^{den} te Baia ontscheept, en het fregat van den heer van *Habeauville* is in den morgen van den 17^{den} te Napels binnen geloopt.

— Een brief uit Lissabon, van den 17^{den} Januarij, behekst het volgende: — « De politie heeft gisteren alle hare handlangers in de weer gehad, om te voorkomen, dat de koning *Miguel* zou komen. De koning is nu te Lissabon, en de politie heeft hem in de weer gehad. Hij heeft te Weenen en Londen gezworen, in naam van zijner broeder te zullen regeren, en hij heeft zijne kroon overweldigd. Hij heeft laten afkondigen, dat de Natie hem als Koning begeerde; de talloze landverhuizingen en gevangenzettingen bewijzen het tegendeel. Hij heeft verzekerd, dat er binnen kort nieuwe ambassadeurs zouden komen, om hen, die vertrokken zijn te vervangen; en er gebeurd niets van. Hij heeft aan alle militairen, die zich na de revolutie van Oporto zouden aantreffen, vergiffenis beloofd, en hij heeft ze allen laten gevangen zetten. Hij heeft ook beloofd, dat zijne moeder aan den kapitein *Mor de Cuitra*, wiens zoon haar pestkiid is, gratie zou verleen; en hij is opgehouden geworden. Hij heeft aangekondigd, dat hij, op de vertoogen van lord *Strangford*, weldra door don *Pedro* zou erkend worden; en deze heeft er niets van willen hooren enz.»

Van den 3^{den} Februarij.

Volgens brieven uit Brest, hebben de vervolgte Portugezen, die Engeland hebben moeten verlaten, te Terceira willen landen; doch hebben de Engelsche schepen, die zich daar bevonden, op hen geschoten, en zijn zij daarop naar Brest gestevend, om daar eene schuilplaats te verzoeken. Men zegt, dat de adjudant van den Portugeeschen generaal *Saldanha* bij den aanval der Engelschen is gedood.

BRUSSEL, den 4ten Februarij.

De *Gazette des Pays-Bas* zegt gemagtigd te zijn om te verklaren, dat de minister van binnenlandsche zaken geheel vreemd is aan de onderhandelingen over den verkoop van het *Journal de la Belgique*, waarvan de *Courier des Pays-Bas* gesproken heeft, en dat Zijne Excellentie de tijding van dien verkoop eerst door laatstgemeld blad vernomen heeft. Het *Journal de la Belgique* van zijnen kant meldt, dat er geen verkoop heeft plaats gehad en er alleen nu en dan voorstellen aan den eigenaar zijn gedaan.

— Te Antwerpen is II. Zaterdag een stempelsnijder in hechtenis genomen, die beschuldigd wordt muntstukken van 25 cents te hebben nagemaakt.

— Aan het slot der voordragt van den minister van binnenlandsche zaken, om bekend te maken, hoe het gouvernement in het stuk van het openbaar onderwijs denkt en handelt, leest men het volgende: — «Ik weet, sire, dat eene dergelijke bekendmaking, namelijk door de dagbladen) ongewoon bij ons is, maar in de heden is het noodig, om de

ik een nieuwen vorm te mogen voorstellen, die, naar mijn inzien, ook geene zwaarigheid kan te weeg brengen. Ik beschouw de openlijkheid als behoorende tot den aard van vertegenwoordigende regeringen, ik ducht ze evenmin voor de beginselen, als voor de daden van mijn bestuur, onder welken vorm het ook zij, en ik zal volgeant, gelijk het behoort, de verantwoordelijkheid van die inzichten en raadgevingen op mij nemen, omdat zij het gevolg eener volledige overtuiging zijn.

GEND, den 5den Februarij.

Het is een dag geleden, dat het rapport van den minister van Binnenlandsche zaken over de zaak van het openbaar onderwijs bekend is, en heden zegt de *Catholique* reeds, dat, volgens brieven, die hij uit alle deelen der provincie ontvangen heeft, men des niettemin zal voortgaan met requesten tegen het Monopolie in te dienen.

AMSTERDAM, den 5den Februarij.

Gisteren avond ten zes ure ontstond er brand in de suiker-raffinaderij, de stad Paramaribo, van den heer J. B. Klontrop en Zoon, op de Prinsegracht, tusschen de Leidsche- en Spiegelstraat, welke spoedig zodanig toenam, dat en de raffinaderij en het woonhuis, beide aanzienlijke gebouwen, naast elkander staande, weldra in volle vlam stonden en de bewoners slechts weinig tijd hadden om een gedeelte meubelen te redden, welke men zegt niet geassureerd te zijn. Niettegenstaande de spoedig aangebrachte hulp der brandspuiten, werd het dan ook eene onmogelijkheid om deze beide pinden te behouden, welke tot aan den grond toe afbrandden en reeds ten negen ure in eenen puinhoop herschrapen waren. Door de voorbeeldelooze vigilantie der pijpasten van een aantal brandspuiten, wier onverschrokken moed in dezen niet genoeg geroemd kan worden, en wier namen wij hier gaarne vermelden, indien het ons deswege niet aan de nodige zekere opgave ontbrak, gelukte het de belendende huizen in de Kerkstraat en de pakhuizen op de Prinsegracht, schoon dat ter linkerzijde aanmerkelijke schade heeft geleden, gelijk mede de zich daarin bevindende koopmansgoederen, te behouden. De brand is heden in den morgenstond eerst tot bedaren gebragt, maar de puinhoop rookt nog aanhoudend. Men spreekt algemeen van het vernispen van een der knechts uit de verbrande fabriek, die men vooronderstelt er bij omgekomen te zijn. Zoo verzekert men ook van een spuitgest, die zijne beide beenen zou gebroken hebben, door een' spreng van de graacht op het ijs, om zich te redden bij het instorten van den gevel.

Overigens zijn, voor zoo ver men weet, geene ongelukken gebeurd. De schade aan gebouwen en voorhanden zijnde koopmansgoederen is intusschen aanmerkelijk. Wij kunnen ons, bij deze gelegenheid niet onthouden gewag te maken van de schandelijke geldafpersingen, die er bij de zoogenoemde surveillance hebben plaats gehad. Onderscheiden burgers, zijn, door het passeeren der straten, naar den brand geleidende, in de verplichting geweest, om zich aan het pressen te onttrekken, dat nu sedert kort in zwang schijnt gekomen te zijn, herhaalde malen soosjen te moeten geven. Het is te wenschen, dat de politie of plaatselijke kommandant in het vervolg voor zulke ongeregelheden zullen waken, opdat men ten minste veilig zijne woning kunne bereiken en voor openlijke afsetting gevrijwaard zij.

ARNHEM, den 6den Februarij.

Gisteren voormiddag is het ijs in den Boven-Rijn bij het dorp Dornik afgebroken en ook bij Emmenik in beweging geraakt, waartoe hetzelve gedurende een half uur dreef, waer zich tegen het ijs beneden de stad weder vastzette. Gisteren nacht is het open yak aan het Beneden-Spijk weder toegeschoven. In de Waal en den Beneden-Rijn bleef het ijs, volgens de laatste berichten, nog onbeweeglijk vastzitten. Te Keulen was, den 2den Februarij, de hoogte des waters aan de peilschaal 11 voet 3 duim, te Emmenik gisteren voormiddag, te 11½ uur, 4 el 40 duim, te Pannerden, heden morgen te zes ure, 3 el 99 duim.

Van den 6den Februarij.

Volgens de jongste rivier-berichten, was de staat van het ijs nog dezelfde en het water zonder was of val. Te Emmenik was gisteren voormiddag te 10 ure de hoogte des waters aan de peilschaal 4 el 46 duim, te Pannerden, heden morgen te zes ure 4 el 5 duim. In den avond van den 3den dezer, zat het ijs in de Rhoer nog vast. Te Orsoij had men open water.

Mengelwerk.

TIENJARIGE BEGROOTING.

DEPARTEMENT VAN OORLOG.

Den 29den Januarij is de centrale afdeling van de Tweede Kamer der Staten-Generaal vergaderd geweest, om met Z. Exc. den minister van financiën eenige schikkingen te beramen, betreffende de tienjarige begrooting. Het schijnt, dat die onderhandelingen niet geheel en al naar genoegen van den minister zijn afgelopen; ten minste zegt men, en een zeer gematigd dagblad van Brussel, waarvan de heer baron DE STASSART, lid van de Tweede Kamer, medearbeider is, berispt, dat, in die bijeen-

komst de tienjarige begrootings-wetten zouden zijn ingetrokken; of, met andere woorden, dat de minister, overeenkomstig de gemaakte aanmerkingen van de afdelingen, welke zeer menigvuldig zijn en die omtrekt 300 bladzijden, in foto gedrukt, nitmaken; beloofd zoude hebben, dat een nieuw opstel van die wetten, zoo spoedig mogelijk, aan de Kamer zoude worden aangeboden, en dat men daarin zoo vele bezuinigingen zoude invoeren, als de dienst en de velvaart des lands zulks maar eenigzins zouden toelaten. Men verwacht derhalve eene nieuwe tienjarige begrooting, tot welker vervaardiging lijd noodig is, zoo dat men niet gelooft, dat, gedurende de tegenwoordige zitting der Staten-Generaal te Brussel, de openbare discussie daarover zal kunnen plaats hebben. Intusschen zijn de aanmerkingen, door de vertegenwoordigers der natie op de aangeboden wetten gemaakt, voor haar van groot belang; zij zal daaruit kunnen zien, hoe alle uitgaven met nauwkeurigheid zijn gade geslagen, en hoezeer men zorg heeft gedragen voor de invoering van besparingen, welke men niet blootelijk gewenacht, maar ook aangewezen heeft. Men mag dan nu eene begrooting te gemoet zien, die eenige millioenen minder in uitgaven zal bedragen, dan die welke in de maand October is aangeboden.

Om de mogelijkheid daarvan te doen zien, zullen wij hier eene aanmerking mededeelen, door een achtenswaardig lid, in zijne afdeling voorgedragen.

Men vooronderstelt, zegt hij, dat door de afschaffing van het gemaal een deficit van f 5,500,000 in de schatkist zoude ontstaan, en om dat aan te vullen, stelt men voor eene aanzienlijke verhooging van de belasting op het bier, den azijn, het tont en de gedistilleerde dranken. Hij vraagt of, in plaats van die verhooging der voorzeide belastingen, er geene bezuinigingen zouden zijn daar te stellen, om alzo die vijf en een half millioen, welke het gemaal opbrengt, te vinden? In allen val, gelooft hij, dat, zoo die som niet geheel, zij dan ten minste voor een goed gedeelte, door het invoeren van bezuinigingen in de uitgaven van alle ministeriele departementen, zoude kunnen worden gevonden; en vooral in de uitgaven van het departement van oorlog, waarvan de *bevoordeelde afdeling*, bedragende f 8,017,877-2½ centen, voor *traktamenten, soldijen, equipement, wapengelden enz. van de INFANTRIE* alleen, eene vermindering van ontrént een millioen tweemaal honderd duizend gulden zoude kunnen ondergaan, indien men, na het vertrek der Zwitsersche troepen (die, gelijk men weet, gedurende dit jaar met de Nederlandsche dienst zullen worden ontslagen) onze afdelingen infanterie, *behoort op den tegenwoordigen voet liet, dat is, derselver getal behoude op 17, gelijk zij thans zijn, in plaats van ze te vermeerderen tot 20, zoo als bij die 7de afdeling van het hoofdstak van uitgaven voor het departement van oorlog is voorgedragen.*

Noorts gelooft dat zelfde lid, dat, hoe het ook met de invoering van besparingen zijn moege, de middelen welke zijn voorgesteld om de belasting op het gemaal te vervangen, niet doelmatig zijn. Hij treedt in het betoog daarvan. In een volgend nummer zullen wij zijne aanmerkingen dienaangaande mededeelen.

Needdelooze uitgaven. In ons No. van den 27 Januarij hebben wij te kennen, dat men eene aanmerkelijke som zoude kunnen besparen, door de onbeduidende *Staats-Courant* af te schaffen, en het *Dagblad van 's Gravenhage* tot eene officiele Courant te verheffen. Dit middel van bezuiniging is, voor zoo ver wij weten, niet onder de aandacht van de leden der Tweede Kamer gevallen. Wij gelooven echter, dat het eenige aanmerking zoude verdienen, vooral wanneer men andere uitgaven, die daarmede in eenig verband staan, tevens onderzocht. Het komt ons voor, dat voor het geld, hetwelk door het gouvernement wordt uitgegeven aan de beide officiele dagbladen en andere tijds- en vingschriften (want het zijn de officiele dagbladen niet alleen, die door het gouvernement worden bezield), hetzelfde vrij wat beter gediend kande zijn. Wil men een staaltje, onder duizenden, die men zoude kunnen invoeren? In de *Staats-Courant* van den 27 Januarij heeft men het bevestigd, dat de havens in de stille Zuidzee, van *Tembes* af tot *Panama* toe, door de regering van Peru in staat van sluiting of blokkade zijn verklaard. Welnu, dat bericht vindt men reeds *voor eintwaalf maanden* in het *Dagblad van 's Gravenhage*, namelijk in het nummer van den 7den Januarij.

UITTREKSEL UIT DE ADVERSARIA VAN U.

Vrijheid van de drukpers is het eenige zekere bolwerk der burgerlijke vrijheid. — Zij die vooronderstellen, dat zij er niet behoort te bestaan, bezigen daartoe het *schoonschijnend* argument, dat zij ligt in *tevensheid* onttaart, en willen ze alzo verarietigd hebben, om het *indruk*, dat er van kan gemaakt worden. Zoo deze *invoering* steekt hun honden, dan moget men het gebruik van het geschropte staal ook verbieden; want hoe vaak is het nuttigst werktuig niet tot moord en doodslag misbruikt. — Neen; men breidde de vrije drukpers niet, maar men late de algemeene wet haren vrijen loop, die den verroover naar verdiensten zal straffen, zoedra de beleedigde persoon hare bescherming inoest, en

die even zeer waakt voor de rechten en goeden naam van magistraatspersonen en collegien, als zij den *stichter* van oproer weet te tuchtigen. — Waartoe dan nitzonderings-wetten? Waartoe anders, dan om wrevel te doen ontstaan, in ons gelukkig vaderland, dat zonder dezelve, hare rust en geluk zal weten te handhaven, zoo slechts zij, die daarvoor moeten waken met Nederlandsche rondheid handelen, en noch haat, noch vrees, tot den maatstaf hunner handelingen maken. — Verachting zij het deel der niets waardigen, die, opgeleid door belang en wraakzieke vreedelingen, zich naam hebben zoeken te maken, door de daden van het gouvernement te laken; weldra zal de tijd aanbreeken, dat de opvliegende jeugd, die zich door hen heeft laten verleiden, zich zal schamen over hun ijdel gezwets, en dat de Jezuiten, die hun in beweging brachten, afgemat van hunne magtelooze weelingen, in die vergetelheid zullen terugzinken, die voor hunne eerzucht onverdragelijker is, dan schimp en loon.

Wederstand voed de kracht. — Wetten op de drukpers zijn de vruchtbare moeders van slechte boeken.

Die ooren heeft om te hooren, die hoore!!!

Hetgeving. Er is niets moeilijker dan goede wetten te maken, de vele gebrekkige die er bestaan zijn daarvan sprekende getuigen. Er is echter geen onderwerp dat er zich minder toe leent dan de drukpers; of zouden zij, die beweren, dat er geene goede wetten te maken zijn, tot beteugeling van de losbandigheid der drukpers, misschien gelijk hebben? Wij gelooven ja, en het thans in deliberatie zijnde ontwerp, is er een sprekend bewijs van; nu, ten deze geldt het zeker, *beter geen, dan slechte wetten.*

Parabel van Rabbi Aser. Zeker wijngaardenier had vele kinderen, die hij in zijn vak opleidde; zij waren ijverig en hadden hunnen vader hartelijk lief; maar in den oogsttijd, als de dorst hun kwelde, dronken zij wel eens te veel van het uitgeperste vocht, en het gebeurde zelfs nu en dan wel, dat een hunner in dronkenschap den eerbied uit het oog verloor, dien hij aan zijnen vader verschuldigd was. — Lang liet de goede vader dit ongestraft voorbijgaan; hij toch had de overtuiging, dat zijne kinderen hem beminden, en dat vaak de stugheid van zijne dienaren, die het opzigt over de perkampen hadden, of allians de weinige moeite, die zij zich gaven, om de dronkenschap zijner kinderen te voorkomen, de eenige aanleiding tot die losbandigheid was. Maar wat wif het geval: een zijner jongste kinderen gaf aan dien zijner opzigers, die het langst in dienst was geweest, een knip voor den neus; hiervoor eischte deze, die zeer hoogmoedig en ligt geraakt was, voldoening, en de vader, die meende hem niet te kunnen missen, was zwak genoeg van toe te geven, te meer daar de opzitter hem wist wijs te maken, dat de rust en de orde in den wijngaard, voor het vervolg, van het niet straffe lozen draken van zulk een majesteits-kwetsing geheel afhangen. Toen waardigde de vader een bevel uit; waarbij op lijfstraf aan zijne zonen werd verboden, om vrijelijk gelijk te voren in den wijngaard rond te gaan, om tot de perkampen te naderen, of van het uitgeperste vocht te drinken, dan op die wijze en in die hoeveelheid, die de opzitter hun zoude voorschrijven; de jonge, onnadenkende zoon, die de knip voor den neus aan den opzitter had gegeven, sprong eerst wakker op, bij het verzoemen van die beperkings-voorschriften, doch hij was een recht loshoofd, en eenige dagen later, lachte hij den hovaardigen dienaar uit, en ging telkens met hem te bespotten juist zop ver, dat de straffepaling op hem niet konde toegepast worden; nu dat de opzitter nu nog veel meer te lijden had, en zijne woede moeilijk kon verkroppen.

De meer bedachtzame zonen echter, trokken zich deze beperking hunner vroeger vrijheden en rechten zoodanig aan, dat hun alle lust tot tot arbeiden verging; somber en treurig leefden zij daar heen, het vertrouwen jegens elkanderen was geweken en langzamerhand verlaauwde de liefde jegens hunnen vader.

De eens bloeiende wijngaard bleef grootendeels onbearbeid liggen, en de zaken van den wijngaardenier gingen dagelijks achter uit. — « Wee mij, » riep hij mistroostig uit, « dat ik gehoor heb gegeven aan de slinkse raadgevingen van dien trotschen dienaar; de losbandigheid heb ik aangehoord, maar met haar de vrijheid mijner kinderen geklusterd, en vandaar heb ik mij kunne liefde vervreemd, en is de vrede en welvaart van mijn gezin geveken.»

Ter het te laat was, besloot de verstandige wijngaardenier, zijne dwaaling te herstellen, hij joeg den opzitter, wien zijn eertocht meer ter harte glog, dan het geluk zijner kinderen, weg, liet de beperkingsverordening op, en wijnen, wijnen hij, keerde de oude tevredenheid en welvaart in zijn huisgezin terug.

Domme priesters en dwaze priesteren.

« Bouwen meer op dan op a/braham.»

Wet verstandige denker, tot wat Christelijk genootschap hij moet behooren, zal dit niet toestemmen: als hij de menigvuldige staaljes leest van de domheid der priester-partij, zoo in Frankrijk als elders, en van de aan razernij grenzende daden, van eenige door hen opgewonden lekou. Uit onzen staaljes vinde het volgende hier plaats:

Op den 4den Januarij zijn de Protestanten te Lend, in het departement de P. Aisne, in Frankrijk, ter uitvoering hunner godsdienst bij een, wanneer zij onverwacht zich gestoord zien door zekeren *Abbe Le Doux*, die als een woedende naar binnen stuift, zich aan den voet van den pre-

dikaal plaatst, en als een bezetene schreeuwt: «stille! stille! Hoort naar mij! Verandert van godsdienst! De dagen zijn vervuld; gij moet katholijken worden; dat het vuur des Hemels op u nederdale, of dat men u nitroeije.»

De bedaarde vermaningen van den geestelijke zijn even vruchteloos als die der overige aanwezigen, om hem te bewegen zich stil te houden, of het kerkgebouw te verlaten; hij weigert zulks, terwijl hij de vreeslijkste bedreigingen en yervloekingen uit. — Nadat men de tusschenkomst van den maire te vergeefs heeft ingeroepen, verlaat deze dweeper, na drie vierde uren de eerdienst te hebben verstoord, het kerkgebouw, onder het maken van kruisjes, en het besproeijen van de tegenwoordig zijnde gemeente met wijwater, hetwelk hij in eene flesch bij zich draagt.

Terwijl hij allen bedreigt, die het zonden wagen, zich in dien tempel weder te vereenigen.

Bij deze razernij van eenen door de missionarissen verbijsterden leek, was gevoegd worden deze trek van domheid van eenen pastoor te Argence, die goed kon vinden om den 27sten December jl. in de apotheek van den heer ROULAIN, lid zijner gemeente, te verschijnen en te komen te geven, dat hij het borstbeeld van J. J. ROUSSEAU, aldaar voorhanden, wilde verbrijzelen, als zijnde hem reeds lang een doorn in het oog geweest. Men zegt, dat zijn haat zonder grond is, daar ROUSSEAU alleen de *schijnheiligen* en *voorgewende mirakelen* had aangetast. Dit zet de pastoor in vuur; hij herkent zich zelven in deze onschuldige verdediging, en verbrijzelt dadelijk het borstbeeld.

De stakken worden zorgvuldig bijeengezameeld, en met zorg weder tot een gebragt, en nu prijkt het borstbeeld van den schrijver van het *Contrat Social*, op dezelfde plaats, met dit onderschrift:

OVERSCHOT VAN DEN ONSTERFELYKEN J. J. ROUSSEAU, ONTRUKT AAN DEN HELIGEN YVER VAN DEN HEER LANGLOIS, PASTOOR TE ARGENCE. DEN 27sten DECEMBER 1828.

Zoude men waarlijk, als men over eene eeuw zoo iets leest, den geschiedschrijver gelooven, die zulke dwaasheden geboekt had, en echter, ziedaar het kenmerk onzer eeuw. De domheid der middeleeuwen strijdt met den geest der ware verlichting; dat de laatste zal zegevieren, hier aan valt niet te twifelen; de dagelijksche ondervinding leert zulks, verstandige katholieken wagen even zeer van de domheid van sommigen hunner priesters, als van de geestdrijverij van dwaze jeky leken. Ras nadert de tijd dat zij zich zullen schamen met de zoodanigen over ééne kam te worden gechoorets.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 6den Februarij 1612 werd de Nederlandsche dichter J. SIX VAN SHANDELLEN te Amsterdam geboren.

Den 6den dito 1651 vlugte de Kardinaal FULVIS MAZARIN uit Parijs.

Den 6den dito 1683 werd de nadere overeenkomst tusschen de Bondgenooten gêtekend.

Den 7den dito 1617 werd het verbond tusschen Keizer MAXIMILIAAN en de Zwitsers gesloten.

Den 7den dito 1546 overleed de groote hervormer MARTEN LUTHER te Leisban, zijne geboorteplaats.

Den 7den dito 1587 werd MARIA STUART, Koningin van Schotland, onthoofd.

Den 7den dito 1813 ging de vesting Pillaw, bij kapitulatie, aan de Pruisen over.

ARNHEM, den 6den Februarij

Het water is hoog in den Rijn aan de Paal

Den 5 Feb. 2 El 5 Palm 0 Duim; gewassen 20 D., gevallen 0 D

Den 6 dito 2 El 6 Palm 5 Duim; gewassen 16 D., gevallen 0 D

Heden nacht half een uur overleed, tot mijne innige droefheid, mijne hartelijke geliefde Echtgenootte *LENA I. O. H. A. N. N. A. H. O. B. U. S.*, aan de gevolgen van een tw. koorts en spoedige bijkomende verzwakking. Zij stierf in den onderdom van 36 jaren en 8 maanden; zeven en een half jaar moog ik met haar den gelukkigsten Echt smaken. Ik betreur eene dierbare Gade, en onze nog twee overgeblevene kinderen (ofschoon te jong om dat gemis te beschouwen) eene liefderijke en zorgdragende Moeder. God hoop ik sterke mij in dezen weg van beproeving en doe mij met getaltheid Zijnen wil overbiedigen.

Al die de overledene gekend hebben zullen gewis in zijne droefheid deelen, zonder mij zulks door brieven van rouwklag te verzekeren, waarom ik van dezelve verzoek verschoond te blijven.

WRESP

den 31sten Januarij

1829.

P. VAN RIJNSWOUD.

WAAGENINGEN, den 4den Februarij 1829. Heden is afsterf op het onverwachtst, aan de gevolgen van het water in de kars, in den onderdom van 74 jaren en 9 maanden overleden, de Wel Ed. Geboren Vrouwe *IDA JACOBA REIGERSMAN*, *Douaitiere den Heere Kolonel JOHANNES EMILIUS PHAFF.*

PROVINCIE GELDERLAND.

OPENBARE AANBESTEDING.

Op Vrijdag den dertigsten Februarij aanstaande, des middags te twaalf ure, zal, op het Gouvernements-huis te Arnhem, door een der leden van Gedeputeerde Staten der Provincie Gelderland, in tegenwoordigheid van den Hoofd-Legentant van den Waterstaat, worden overgegeven tot de openbare aanbesteding, bij inschrijving en opbod, van

Het REPAREREN en ONDERHOUDEN van een gedeelte des wegs van Arnhem naar Apeldoorn, bepaaldelijk van het landgoed Hartjesberg tot aan het einde der bestrating op den Galgenberg.

Het beest en de voorwaarden, waarnaar de aanbesteding van dit werk geschiedt, zullen, boven en behalve op het Gouvernements-huis te Arnhem, ter lezing liggen: te Lent, bij de Weduwe A. C. R. Y. N. E. N., te Ronsum in den Bok, te Dieren in het Wapen van Gelderland.

Nadere informatie zullen te bekomen zijn bij den Hoofd Ingenieur van den Waterstaat, den heer **F. BEIJERHINCK**, te **Arnhem**.

Arnhem, den 29sten Januarij 1829.

De Gedeputeerde Staten der Provincie **Gelderland**,

VAN HEECKEREN VAN KELL.

Ter ordonnantie van dezelve,

De Griffier der Staten,

M. J. VITRINGA.

† † † Men is voornemens om, ten overstaan van de Notarissen **Mr. G. VAN ECK** en **Mr. J. NYHOF**, beide residentende te **Arnhem**, op Dingsdag den 21sten Februarij 1829, bij inzet, en veertien dagen daarna, zijnde Dingsdag den 10den Maart, telkens des avonds ten zes ure, in het Logement **het Zwijnshoofd**, te **Arnhem**, in het openbaar te verkoopen:

Een wel ter groei staande **DENNEN BOSCH**, groot ongeveer 85 bunders, aan elkander gelegen onder de Gemeente **Renkum**, op de Heide, tusschen de zoogenaamde **Schapenbruggen** en de **Ginkel**, en dienvolgens tusschen de Straatwegen van **Arnhem** op **Amsterdam** en **Utrecht**.

Om aanwijzing verwoege men zich bij **DEB K VAN REES**, te **Oosterbeek**. — En ten aanzien der **Conditiën** ten Kantoren van genoemde Notarissen.

† † † De Notaris **Mr. E. A. HOOGLANDT**, te **Dieren**, is voornemens om op Woensdag den 18den Februarij 1829, en volgenden dag of dagen, telkens aan te vangen des voormiddags ten negen ure, ten huize van **HENDRIK KEHES**, landbouwer, wonende te **Spankeren**, kanton **Velp**, publiek en huiswijze te verkoopen:

1. **VEERTIG STUKS HOORNVEE**, als: 31 zoo dragtige als gaste **KOE-EESTEN** en 9 zoo tweejarige **OSSEN**.

2. **TIEN STUKS PAARDEN**, als: 6 beste **WERKPAARDEN** en 4 **VEULENS**.

3. ruim **HONDERD STUKS** extra beste **SCHAPEN**, als: dragtige **OUIJEN**, **EENWINTERS** en **HAMELS**.

Voorts eenige **BOERENWAGENS**, **KARREN**, **PLOEGEN**, **EEDEN**, een **KARNMOLEN**, **HOLSCHUUR**, **BERGWINDER**, **PAARDEN TUIGEN**; eenig **HUISRAAD**, als: **KISTEN** en **KASTEN**, en hetgeen op de voorschrevene dagen verder te voorschijn zal worden gebracht.

† † † De Notaris **P. WIEGAND**, te **Nijmegen**, als daartoe door de Eigenaars gelast, is voornemens op Maandag den 23sten Februarij 1829, des avonds ten 6 ure, in het **Lokaal der Notarissen**, gelegen te **Nijmegen**, in de **Scheidmakende**, voorloopig in veiling te stellen, om 14 dagen daarna finaal te worden verkocht:

1. Een geheel nieuw, voor eenige jaren uit den grond opgetrokken, met eenen hartsteen gevel prijend kapitaal **GEBOUW**, tot hier aan toe gediend hebbende voor de groote Societeit der Stad, gelegen op de Groote Markt, wijk B No. 14, bestaande behalve eenen royale **GANG** geplafondeerd en met Marmeren steenen beled, uit 5 **BENEDEN**- en 9 **BOVENKAMERS**, waaronder twee **ZALEN**, te weten: de **Societale Kamer** beneden, geplafondeerd en geheel geboiseerd, met 2 **Schouwbeelden** en een slaand **Uurwerk** voorzien, lang 15 breed ruim 5 Ellen; voorts op de eerste verdieping de onlangs voor **Concert** en **Danspartijen** ingerichte **ZAAL**, geheel en met veel smaak gestukadoord, lang 20 en breed 8 Ellen. Bovendien ruimte en gemakkelijke **KELDERS**, dito **ZOLDERS** en groote **KEUKEN**, **OPENE PLAATS**, van achteren uitkomende aan het **Rozengasje**. De aanvaarding zal zijn op 10. Mei 1829.

2. Een zeer logeabel en aanzienlijk dubbel **HEEREN HUIS**, gelegen te **Heumen**, bij de rivier de **Maas**, 2 uren van **Nijmegen**, gekwoteerd No. 47, voorzien van 9 meest alle groote geplafondeerde **Belangen**, **VERTREKKEN**, **DIENSTBODEN KAMERS**, ruime **KEUKEN**, **KELDERS**, **STALLING**, **KOETSHUIS**, **SCHUUR** en verdere **GEBOUWEN**, grooten **TUIN**, omringd van eenen Muur, hoog ruim 2½ Ellen, waarin de fijnste **VUCHTBOOMEN**, **BOOMGAARD**, beplant met ruim 100 **KERSEN**, **APPELEN** en andere **BOOMEN**, **SLINGERBOSCH** van 374 **BEUKEN**, **POPULIER**, **YPEN**, **DENNEN** en **LINDENBOOMEN**. Alles tezamen groot 3 Bunders en 20 Roeden. De aanvaarding zal zijn op 10. Mei 1829.

Voorts een perceel allerbest **BOUWLAND**, gelegen aan het voorgaande perceel, onder **Heumen**; groot 4 Bunders en 68 Roeden.

3. Een zeer aangenaam, een kwartier uurs van **Nijmegen**, aan den grooten weg van die stad naar **Groesbeek** gelegen **HUIS** en **ERF**, bestaande in onderscheidene **BENEDEN**- en **BENEDENVERTREKKEN**, **KEUKEN**, **KELDER**, **ZOLDERS**, **SCHUUR** en **STALLING**, **TUIN** en **BOUWLAND**, groot 46 Roeden, genaamd **het Groenewoud**, hebbende een zeer ruim uitzicht op gemelde stad en de nabijgelegene velden.

Verdere informatie zijn te verkrijgen ten kantore van den Notaris voornoemd.

§ § § **TE KOOP** een **BOUWHOF**, in de gemeente **Gendringen**, buurtschap **Veldhunte**, waaronder behooren ongeveer 24 bunders **BOUW**- en **WELDELAND**. Zoo mede een **WEIDE**, **Schraalbroek** genaamd, groot ongeveer zes morgen, onder **Emmerik**, bij het **Oosterhout** gelegen. Alles in gebruik bij **J. B. BEEKMAN**. Informatie bij den Heer **KOLFSCHOTEN**, Notaris te **Gendringen**.

§ § § **HOUT-VERKOOPING**, op Vrijdag den 13den Februarij 1829, des namiddags ten drie ure, ten huize van **J. KUPPEN**, in den **Rooden Leeuw** te **Nierbosch**, Schependom van **Nijmegen**, van zeven en dertig perceelen zware **EIKEN BOOMEN**, zeer geschikt voor **Timmer**- en **Molenwerk**, staande in de **Boschen de Kleine Meihorst** en **Hooge Erpendonken**, bij de **Teersche Sluis** te **Nierbosch**, mitgeaders-zeestien perceelen **DENNEN BOOMEN**, staande in het **Bosch Zaailust**, bij **Sint Antonis Molen** te **Hatert**; alles aan den grooten weg tusschen **Nijmegen** en **Grave**, waaromtrent informatie te bekomen is bij den **Deurwaarder THOONSEN**, te **Nierbosch** voornoemd.

† † † **TE HUUR**, om dadelijk te aanvaarden, de **VOORSTONDE NEDERSCHE WATER-KOORNMOLEN**. Te bevragen bij den Notaris **P. K. UYFF**, te **Brummen**; brieven franco.

† † † **OPROEPING VAN CREDITEUREN**. **G. H. DUNNEWOLD**, **Commissaris van Politie te Winterswijk**, als **Curator** in de **Vacante Nalatenschap** van wijlen den Heer **JAN HENDRIK ARNTZEN**, in leven **Gepensioneerd Hoofd-Collecteur** der **Stedelijke Belastingen** te **Arnhem**, laatst gewoond hebbende en op den 17den Augustus 1828 te **Winterswijk** overleden, verzoekt bij deze, alle die genen welke eenige vordering ten laste van voormelde **Nalatenschap** mogen hebben, of iets aan dezelve verschuldigd zijn of eenige **Effecten** of **Papieren**, tot dezelve betrekkelijk, onder zich mogen berustende hebben, om daarvan aan hem, uiterlijk voor het einde der maand Februarij dezes jaars 1829, schriftelijke opgave of betaling te doen.

NB. NB. Bij **J. NOMAN**, **Boekhandelaar** te **Zalt-Bommel**, zijn NB. gedrukt en te bekomen, de volgende specifieke **BANDKAARTEN** der Provincie **Gelderland**.

I. **LANDKAART** van den **Tielerswaard**, door **W. A. BACHTENT**, met de opdracht aan de Heeren der **Heerlijkheden**, met derzelver wapens, op twee extra groote vellen, plano velin papier (in plaats van f 8.00) f 3.00.

II. **LANDKAART** der provincie **Gelderland**, groot 4 vellen, plano velin papier f 2.50.

III. **DITO** dito op 1 vel gr. plano velin papier f 0.80.

IV. **LANDKAART** der **Ooer- en Nederbetsche en kwartier Zutphen**; groot 2 vellen, plano velin papier (in plaats van f 3.50) f 1.80.

V. **LANDKAART** van het **kwartier Arnhem** op een vel groot plano velin papier f 0.80.

VI. **LANDKAART** van het **kwartier Nijmegen, Maas en Waal en Bommelerwaard**, op een vel groot plano velin papier f 0.80.

VII. **LANDKAART** van het **kwartier Zutphen**, op een vel groot plano velin teeken-papier f 0.80.

VIII. **KAART** van **Europa**, op een extra groot vel plano velin papier f 0.80.

* * Bij de **Boekhandelaren CONTZE en OVERBOEK**, is uit de **Pers** gekomen en zal binnen weinige dagen aan de Heeren **Inteckenaars** worden verzonden: het **Eerste Deel** van **PIETER LANGENDYK** **GEDICHTEN**, nieuwe Editie, op velin papier, in klein octavo formaat, versierd met des Dichters welgeschikend **Portret**, ten einde de liefhebbers van dezen luimigen Dichter in de gelegenheid te stellen, om nog van den geringen **Inteckening-Prijs** van f 1.25. Costen per deel te kunnen gebruik maken, willen de bovengenoemde de **Inteckening** nog gebepend laten tot ultimo dezer maand, na dien tijd zullen er evenwel geen exemplaren hoegenaamd ook voor den **Inteckening-prijs** worden afgeleverd. Ook zal nog in deze maand verzonden worden, het 2de en laatste Deel van **Professor HEEREN**, **Geschiedenis der Christelijke Literatuur**, gedurende **Middelleeuwen**, naar het **Hoogduitsch**, door den **Wel Edelean Heer** en **Mr. E. LAGEMANS**, **Advokaat** te **s Gravenhage**, merkt dat deze **Inteckening** ook nog geopend later tot den 15den Maart aanstaande, isder **Boekhandelaar** van ons **Rijk** neemt hierop de **Inteckening** aan.

* * Bij **H. C. A. THIEME**, te **Zutphen**, **Boekhandelaar**, en **G. PORTIELJE**, te **Amsterdam**, zijn te bekomen:

W. L. F. C. VAN RAPPARD, **Aanmerkingen** op het **Wetboek** van **Strafvordering**, 2 Stukken f 2.50.

W. L. F. C. VAN RAPPARD, **Aanmerkingen** op het **Ontwerp** van een **Wetboek** op het **Strafrecht**, 7 Stukjes f 6.60.

J. F. VAN BREUGEL, **Methodiek overzicht** der in de **Nederlanden** nog werkende **Wetten** en **Gouvernements-Bevelen**, in zaken van **Zegel**, **Registratie** en **Griffie** f 3.60.

J. C. BEIJER, **Leeraar** aan de **Koninklijke Academie** te **Breda**, **Krijgskundige Aardrijksbeschrijving**, ingerigt voor het eerste **Onderwijs** in **Militaire Scholen**, 1ste deel f 3.00.

N. H. VAN TIL, de merkwaardigste **Nederlandsche Vrouwen** van vroeger en later tijd, in **Zedelijke Tafereelen** geschilderd, in **terfort** met **vignet** f 1.80.

G. NIEUWENHUIS, **Algemeen Woordenboek** van **Kunsten** en **Wetenschappen**, 7de deel f 6.60.

Nieuwe Verhandeling ter **geneezing** der **Kinkhoest** f 0.40.